

**До членовете на научното жури по конкурса
за професор в професионално направление 3.6.
Право, назначено със
Заповед № З-РК-284/23.05.2018 г.
на Ректора на НБУ,
обявен в ДВ бр. 33/17.04.2018 г.**

СТАНОВИЩЕ

**от проф. ИВАН РУСЧЕВ, д.н., ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ по конкурса за заемане
на академичната длъжност професор по професионално направление 3.6. Право в НБУ**

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № З-РК-284/23.05.2018 г. на Ректора на НБУ съм определен за член на научното жури за провеждане на конкурс за професор по професионално направление 3.6. право, обявен в ДВ, бр. 33 от 17.04.2018 г., за нуждите на НБУ, МФ, департамент „Право“. До изтичане на срока по него единственият явил се кандидат е доц. д-р Веселина Неделчева Манева. С решение на назначеното жури ми е възложено да изготвя становище по този конкурс, което представям.

I. Биографични бележки за кандидата

Г-жа Веселина Манева родена през 1964 г. в гр. София, магистър по право на Юридически факултет при СУ „Св. Климент Охридски“. През 2005 г. придобива образователната и научна степен „Доктор“ по право, по научна специалност 05. 05. 13 Изобретателско, авторско и патентно право, с тема на докторската дисертация: “Обхват на правна закрила на патентите за изобретения”. От 2005 до 2011 г. заема последователно академичните длъжности Научен сътрудник II степен и Старши научен сътрудник II степен по право на Интелектуалната собственост в ИДП към БАН. От 1993 до 2011 г. е хоноруван преподавател в УНСС, ТУ, НБУ. От март 2011 г. е избрана за редовен доцент по изобретателско, авторско и патентно право в НБУ, където изнася курсове лекции по дисциплините: Право на индустриалната собственост, Авторско право, Международноправна закрила на интелектуалната собственост, Законодателство в музикалното изкуство и Управление на изпълнителските права в музиката.

II. По трудовете, представени за рецензиране в конкурса.

Кандидатът доц. д-р Веселина Манева участва в конкурса за професор с **монографичния труд „Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза“**, (Сиела, С. 2017), както и с 10 статии, публикувани след придобиване на научното звание доцент: **1. „За творчеството на проф. Константин Кацаров в областта на индустриалната собственост – Правен преглед /електронно издание на Департамент „Право“ – НБУ/, 2009, юбилейно издание; 2. По повод Тълкувателно решение № 1/2008 г. на ОСТК на Върховен касационен съд от 15 юни 2009 година – ПМ, кн. 1, 2010, с. 70 - 83; 3. Използване на обектите на културното наследство в музейните колекции, архивите и библиотеките чрез средствата на дигиталните технологии - СП, кн. 5, 2010; 4. Лисабонският договор и прилагане на правата на интелектуална собственост – ПМ, кн. 3, 2012, с. 53-68; 5. Правната фигура на агента и представителя в марковото право на Република България – Годишник на Департамент Право – НБУ, 2014, т. I, с. 220- 233; 6. Правата на интелектуална собственост и правата на човека – СП, кн. 4 , 2014, с. 29- 47; 7. Предела на действие на изключителното право – Годишник на Департамент Право – НБУ, 2015, т. I, с. 86-96; 8. Конституционни основи на правата на интелектуална собственост - ПМ, кн. 4, 2016, с. 108-123; 9. Закрила на правата на интелектуална собственост - Годишник на Департамент Право т. I, НБУ, 2016, с. 186- 198; 10. Авторското право на преводача – ПМ, кн. 3, 2017, с. 46-58.**

Тъй като ми е възложено изготвянето на становище, то ще се ограничи главно до **по-детайлно разглеждане на хабилизационния труд на кандидата, доколкото чл. 24, ал. 1, т.3 ЗРАС приема за достатъчно за участието в конкурс за доцент и само излязъл от печат монографичен труд.** Що се касае до останалите 10 статии, те са публикувани в индексирани авторитетни издания – списанието на ИПН БАН – „Правна мисъл“, това на ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ – „Съвременно право“ и в Годишника на Департамент Право на НБУ, посветени са на актуални проблеми в областта на конкурса – правото на интелектуална собственост и определено представляват значим принос в развитието на правната теория.

III. Оценка на хабилизационния труд „Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза“, Сиела, С. 2017.

Доколкото рецензирането, което ми е възложено от научното жури, е в рамките на **становище**, то ще се ограничи само до обща оценка на труда, посочване на неговите основни приносни моменти (респ. – някои бележки по труда), до проверката за съответствието на изтъкнатите от кандидата приноси с отразеното в монографията и накрая, в заключение – за годността на представения хабилизационен труд да покрие критериите за заемане на научното звание професор.

1. Темата на труда е класическа за правото на интелектуална собственост и е дала възможност на автора да представи собствени виждания по много широк кръг проблеми на този клон на правото – плод на задълбочено познаване на материята и дългогодишен преподавателски опит.

2. Като цяло **монографията от 259 стр.** впечатлява със **задълбоченото третиране на темата** – ключова в теорията на интелектуалната собственост. Избраната **класическа структура:** увод, пет глави (балансиран като обем) и заключение, се е оказала подходяща за разглеждане на широка проблематика (въпроси от почти всички области на интелектуална собственост), пречупена през оригинален ъгъл – на закрилата на правата, вкл. правоприлагането и експертизата. Непременно трябва да бъде отбелязана **и чисто утилитарната насоченост на труда** – доколкото обхваща много широк кръг проблеми на интелектуалната собственост, той би могъл да се използва и като учебен курс за нуждите на преподаването и като практическо помагало.

Езикът на съчинението е ясен, **полемиката с чуждите становища**, където е заявена, е проведена коректно, с необходимото уважение към тях. **Съдържанието** показва продължително научно усилие, при което, на базата на задълбочено познаване на литературата, обхващайки значителна по обем практика, авторът е достигнал до свои обосновани (и в голямата си част - оригинални) изводи относно почти всички институти на правото на интелектуална собственост.

3. За разлика от някои автори извън университетските среди, които се ограничават в съчиненията си с простото описателство на белезите на цели институти на интелектуална собственост или с преразказ на закона, доц. Манева в много висока степен е съумяла да открие най-съществените белези на правата на интелектуална собственост, на техните обекти, спецификата на закрилата им, на експертизата и актовете по правоприлагане в тази област, показвайки задълбочен поглед върху много широк кръг от проблеми едновременно.

4. Бележки по съдържанието на труда.

4.1. Доказателство за посочения този извод може да се намери най-напред в **глава първа**, посветена на **закрилата на правата на интелектуална собственост** (с. 12-38), където авторът е развил своите виждания по основополагащи въпроси за същността на правата на интелектуална собственост, за правната природа на нематериалните блага, за възникването и погасяването на правата на интелектуална собственост, за съотношението между правата на интелектуална собственост и правото на ЕС и основните права на човека. Тази глава, съдържаща изложение на основните теории по посочените проблеми, се отличава с подчертано теоретичен характер и в това състои приносът ѝ към правото на

интелектуална собственост. Следва може би да се направи бележката, че заглавието на глава първа се припокрива почти изцяло със заглавието на целия труд – от една страна, а от друга страна пък заглавието на главата не съответства на нейното съдържание, т.к. въпросите, дискутирани там, се отнасят до възникването, правната същност, мястото на правата на интелектуалната собственост, но не и до тяхната закрила. Може би едно друго заглавие на глава първа като напр. „Възникване и същност на правата на интелектуална собственост. Тяхното място в правото на ЕС и след основните права на човека“, би отстранило това несъответствие и би уеднаквило съдържанието на главата с нейното заглавие.

4.2. Втората глава, открояваща актуалния подход в правното регулиране и основания за правоприлагане и за извършване на експертно изследване в областта на интелектуалната собственост (с. 39 - 81) излиза далече извън чисто правно-техническото проследяване на такстовете, а показва широк поглед върху конституционните аспекти на новия режим на правата на интелектуална собственост и търси в теоретичен план основанията за правоприлагане и за извършване на експертиза. Изобщо връзката между експертизата и правораздавателните актове за защита, е съществена линия, която трайно и последователно се провежда в целия труд.

4.3. Третата глава, посветена изцяло на актовете на правоприлагането (с. 82 - 138), разглежда дискуссионните въпроси за **правната същност на защитния документ, издаден в хода на производството пред Патентното Водомство на Р. България,** изследва заедно с това **правораздавателните актове на съда във връзка с осигуряване на правната закрила на правата на интелектуална собственост** – законната сила на съдебното решение и неговите ефекти, но изследва и актовете на КЗК по защитата на правата на интелектуална собственост.

4.4. Четвърта глава, разглеждаща експертизата и в частност – методът на вътрешното убеждение (с. 139 - 182), има основно правно-технически характер и отразява опита на автора като държавен експерт в Патентното ведомство, от неговата „кухня“. В този смисъл то представлява ценно практическо помагало за експерти, представители по интелектуалната собственост, адвокати и съдии, които работят в тази материя. Впечатляващ е професионализмът на автора при разглеждането на правно-практическите проблеми на експертното изследване.

4.5. Петата, последна глава (с. 183 - 244) има основно фундаментално философски гносеологичен поглед върху аксеологията на дейността на правоприлагащите органи и на експертизата. Съществен чисто философски принос, изразяващ трайните и задълбочени интереси на автора върху философско диалектичката проблематика представлява теорията на взаимодействието, илюстрирана с примерите на съотношението между

експертизата и правоприлагането. За разлика от преобладаващата част от научните съчинения, които се задоволяват единствено до предложения de lege ferenda, монографията прави сериозни обобщения с философски характер, съставляващи частонаучен ринос към общофилософската теория за диалектиката на взаимодействието.

4.6. Заключението служи по-скоро като **резюме на съдържанието на труда**, главно в съществените в правно-технически план **глави 2 – 5**, центрирани върху **проблемите на експертните проучвания и правоприлагането в областта на правата на интелектуална собственост**.

IV. Заключение.

Без да се спирам на отделните приноси, които достоверно са посочени от кандидата в приложената справка и във висока степен съответстват и могат да бъдат изведени от текста на монографията, правя заключението, че реабилитационният труд **„Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза“**, Сиела, С. 2017, Сиела, С. 2018 съставлява значим принос в съвременната теория на обектите и закрилата на правата на интелектуална собственост. Трудът представлява отразява нов, не просто нормативистичен, но и доктринален, сериозно философско обмислен поглед върху проблемите на тази относително нова, но динамично развиваща се материя. Той съдържа осмислените във времето философско-методологичните виждания на автора за същността на правоприлагащите актове по защитата и предшестващата я експертиза и в този аспект е абсолютна новост в българската литература по интелектуална собственост. Отразяващ и богатия практически опит на автора, в този му вид той е и ценно помагало за експерти, за представители по интелектуална собственост, за съда и за всички практикуващи в тази област.

Така монографичният труд **напълно съответства на изискванията на чл. 24, ал. 1 ЗРАСРБ, на Правилника за прилагането му**. Този извод, подкрепен от безспорния професионален успех на кандидата като преподавател в Департамент „Право“ на НБУ, ме мотивират убедено да предложа на почитаемото научно жури, **да вземе решение, с което да предложи доц. д-р Веселина Манева да бъде избрана за професор по професионално направление 3.6. право**.

гр. София, 28.08.2018 г.

.....

(проф. Иван Русчев, д.н.)